

Skärpta fusionsregler m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2007/08:155, vari föreslås vissa ändringar vad gäller bestämmelserna om fusion och delning i 23 respektive 24 kap. aktiebolagslagen (2005:551). Lagförslaget innebär sammanfattningsvis följande. Mer än hälften av värdet på fusionsvederlaget ska utgöras av aktier i det övertagande bolaget. Det övertagande bolagets aktier i ett överlåtande bolag ska inte beaktas vid en omröstning i det senare bolaget om en fråga om fusion. Det nu gällande kravet på nio tiondelars majoritet för beslut om fusion mellan ett överlåtande publikt aktiebolag och ett övertagande privat aktiebolag utsträcks till att omfatta fusioner där det överlåtande bolaget är ett publikt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och det som fusionsvederlag ska lämnas aktier som inte är upptagna till handel på en sådan marknad. Det nuvarande provisoriska majoritetskravet på nio tiondelar för beslut om fusioner där kontanter ingår i fusionsvederlaget upphävs.

Motsvarande lagändringar föreslås när det gäller delning av aktiebolag.

Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 2009.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	6
Skärpta fusionsregler m.m.	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Skärpta fusionsregler m.m.

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551). Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:155.

Stockholm den 17 september 2008

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Jan Ertsborn (fp), Christine Jönsson (m), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Katarina Brännström (m), Eva Sonidsson (s), Fredrik Lundh (s) och Rose-Marie Carlsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Våren 2005 antog riksdagen en ny aktiebolagslag som trädde i kraft den 1 januari 2006 (prop. 2004/05:85, bet. LU23, rskr. 291, SFS 2005:551). I lagstiftningsärendet uttalade Lagrådet att de bestämmelser om fusion i 23 kap. aktiebolagslagen som föreslagits i lagrådsremissen gav utrymme för kringgående av bestämmelserna i 22 kap. aktiebolagslagen om tvångsinlösen av minoritetsaktier. Lagrådet anförde bl.a. att fusionsbestämmelserna möjliggjorde för den som innehade minst två tredjedelar av aktierna i ett bolag att genom ett annat av honom ägt bolag, eventuellt ett nybildat 100 000 kr-bolag, göra en fusionsplan med det bolag där han ägde två tredjedelar av aktierna och på det sistnämnda bolagets stämma acceptera en fusionsplan i vilken betalningen till det överlåtande bolagets aktieägare var lägre än aktiernas värde. Reglerna om tvångsinlösen kringgicks då på två sätt: dels genom att innehavet inte behövde överskrida 90 %, dels genom att priset inte fastställdes genom en skiljenämnd. Eftersom förfarandet hade praktiserats, anförde Lagrådet vidare, behövde motåtgärder vidtas (prop. 2004/05:85 s. 1433).

I propositionen uttalade den dåvarande regeringen att sådana förfaranden som Lagrådet hade beskrivit borde förhindras och att den avsåg att återkomma till frågan (s. 480). Frågan uppmärksammades också vid riksdagsbehandlingen. Lagutskottet anförde att det inte kunde uteslutas att bestämmelserna om inlösen av minoritetsaktier kringgicks genom utnyttjande av fusionsinstitutet. Detta borde, enligt utskottets mening, förhindras. I avvaktan på resultatet av det översynsarbete som aviserats i propositionen var dock utskottet inte berett att ställa sig bakom de motionsyrkanden som väckts angående vilket majoritetskrav som borde gälla vid beslut om fastställande av en fusionsplan (bet. 2004/05:LU23 s. 31 f.). Riksdagen följde utskottet.

Även Aktiemarknadsnämnden har vid flera tillfällen uppmärksammat frågan (se nämndens uttalanden 2004:23, 2005:2, 2006:30, 2006:40 och 2007:05).

Ifrågavarande spörsmål behandlades sedermera, tillsammans med ytterligare ett antal frågor med anknytning till den nya aktiebolagslagen, våren 2007 i propositionen Några aktiebolagsrättsliga frågor (prop. 2006/07:70). I propositionen föreslog regeringen, som en provisorisk lösning, bestämmelser om att det för ett giltigt beslut om fusion, där fusionsvederlaget helt eller delvis utgörs av kontanter, ska krävas att beslutet i överlåtande bolag har biträtts av aktieägare som företräder mer än nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget. Motsvarande bestämmelser föreslogs också gälla vid delning av aktiebolag där delningsvederlaget helt eller delvis utgörs av pengar. Regeringen uttalade samtidigt att det behövdes ytterligare bered-

ningsåtgärder innan ett slutligt ställningstagande kunde göras (prop. 2006/07:70 s. 43). Förslaget antogs av riksdagen, och de provisoriska bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli 2007 (bet. 2006/07:CU24 och rskr. 159).

Mot den angivna bakgrunden gav Justitiedepartementet i januari 2007 en sakkunnig person i uppdrag att utreda frågan vidare och att lägga fram förslag till lämpliga författningsändringar. Uppdraget har redovisats i promemorian Skärpta fusionsregler (Ds 2007:35). Promemorian har remissbehandlats, och förslagen i promemorian ligger till grund för lagförslagen i den förevarande propositionen.

I den nu aktuella propositionen föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – vissa ändringar vad gäller bestämmelserna om fusion och delning i aktiebolagslagen (2005:551).

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Skärpta fusionsregler m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen och utskottets ställningstagande

I propositionen föreslår regeringen bl.a. skärpta regler om fusion mellan aktiebolag. De föreslagna ändringarna i aktiebolagslagen har sin bakgrund i den kritik som har riktats mot möjligheten att överta minoritetsaktier med användning av det aktiebolagsrättsliga institutet fusion i stället för med tillämpning av lagens regler om en aktieägares rätt att vid en viss storlek på sitt aktieinnehav lösa in minoritetens aktier (tvångsinlösen).

Enligt lagförslaget ska det nuvarande kravet på nio tiondelars majoritet för beslut om fusion där fusionsvederlaget helt eller delvis består av kontanter upphävas. Vid en sådan fusion ska i fortsättningen gälla det majoritetskrav som normalt gäller vid fusion, dvs. beslutet ska biträdas av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädda vid stämman. Vid beslut om fusion i överlåtande bolag ska aktier som innehas av det övertagande bolaget eller något annat företag i samma koncern som det övertagande bolaget inte beaktas. Med en koncern ska i det sammanhanget jämföras en företagsgrupp av motsvarande slag. Vidare ska mer än hälften av fusionsvederlagets sammanlagda värde utgöras av aktier. Det nu gällande kravet på nio tiondelars majoritet för beslut om fusion mellan ett överlåtande publikt aktiebolag och ett övertagande privat aktiebolag utsträcks till att omfatta fusioner där det överlåtande bolaget är ett publikt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och det som fusionsvederlag ska lämnas aktier som vid tidpunkten då vederlaget lämnas ut inte är upptagna till handel på en sådan marknad.

För att regelverket ska bli konsekvent och riskerna för kringgåenden minimeras, föreslås att motsvarande bestämmelser som de som har föreslagits beträffande fusion införs även i fråga om delning av aktiebolag.

Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 2009. De nya begränsningarna när det gäller möjligheten att använda kontanter som fusionsvederlag eller delningsvederlag ska inte omfatta fusioner eller delningar som har beslutats av bolagsstämman före denna tidpunkt.

Propositionen har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet föreslår att riksdagen antar det framlagda lagförslaget.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:155 Skärpta fusionsregler:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 23 kap. 2, 17 och 26 §§ samt 24 kap. 2, 19 och 28 §§ aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.

2 §

Vederlaget till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen (*fusionsvederlaget*) skall bestå av aktier i det övertagande bolaget eller av pengar.

Vederlaget till aktieägarna i det eller de överlåtande bolagen (*fusionsvederlaget*) ska bestå av aktier i det övertagande bolaget eller av pengar. *Mer än hälften av vederlagets sammanlagda värde ska utgöras av aktier.*

17 §¹

Ett bolagsstämmebeslut om godkännande av fusionsplanen är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädna vid stämman.

Om det finns flera aktieslag i bolaget, *skall* vad som föreskrivs i första stycket även tillämpas inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman.

Om något av de överlåtande bolagen är ett publikt aktiebolag och det övertagande bolaget är ett privat aktiebolag, är det publika aktiebolagets beslut om godkännande av fusionsplanen giltigt endast om det har biträtts av samtliga aktieägare som är närvarande vid bolagsstämman och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget.

Om det finns flera aktieslag i bolaget, *ska* vad som föreskrivs i första stycket även tillämpas inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman.

Om något av de överlåtande bolagen är ett publikt aktiebolag och det övertagande bolaget är ett privat aktiebolag, är det publika aktiebolagets beslut om godkännande av fusionsplanen giltigt endast om det har biträtts av samtliga aktieägare som är närvarande vid bolagsstämman och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget. *Detsamma gäller om något av de överlåtande bolagen är ett publikt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och*

¹ Senaste lydelse 2007:317

det som fusionsvederlag ska lämnas aktier som vid den tidpunkt då vederlaget ska lämnas ut inte är upptagna till handel på en sådan marknad.

Vid fusion där fusionsvederlaget helt eller delvis skall utgöras av pengar, gäller utöver vad som sägs i första–tredje styckena att ett överlåtande bolags beslut om godkännande av fusionsplanen är giltigt endast om det har biträttits av aktieägare som företräder mer än nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget.

Vid beslut om godkännande av fusionsplanen i överlåtande bolag ska aktier som innehas av det övertagande bolaget eller av ett annat företag i samma koncern som det övertagande bolaget inte beaktas. Med koncern likställs i detta sammanhang annan företagsgrupp av motsvarande slag.

26 §

När en anmälan om fusion enligt 25 § registreras, inträder följande rättsverkningar.

1. Överlåtande bolags tillgångar och skulder med undantag för skadeståndsanspråk enligt 29 kap. 1–3 §§ som har samband med fusionen övergår till det övertagande bolaget.

2. Om aktier ingår i fusionsvederlaget, blir aktieägare i överlåtande bolag aktieägare i det övertagande bolaget.

2. Aktieägare i överlåtande bolag blir aktieägare i det övertagande bolaget.

3. Överlåtande bolag upplöses.

4. Vid kombination: det övertagande bolaget anses bildat.

Trots bestämmelserna i första stycket kan ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i ett överlåtande bolag hos styrelsen begära att det hålls bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 29 kap. 7 §. I så fall skall 7 kap. 17 § andra stycket tillämpas. Om en sådan talan väcks, gäller 25 kap. 44 § i tillämpliga delar.

Trots bestämmelserna i första stycket kan ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i ett överlåtande bolag hos styrelsen begära att det hålls bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 29 kap. 7 §. I så fall ska 7 kap. 17 § andra stycket tillämpas. Om en sådan talan väcks, gäller 25 kap. 44 § i tillämpliga delar.

24 kap.

2 §

Vederlaget till aktieägarna i det överlåtande bolaget (*delningsvederlaget*) skall bestå av aktier i det eller de övertagande bolagen eller av pengar.

Vederlaget till aktieägarna i det överlåtande bolaget (*delningsvederlaget*) ska bestå av aktier i det eller de övertagande bolagen eller av pengar. *Mer än hälften av vederlagets sammanlagda värde ska utgöras av aktier.*

19 §²

Ett bolagsstämmbeslut om godkännande av delningsplanen är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädna vid stämman.

Om det finns flera aktieslag i bolaget, *skall* vad som föreskrivs i första stycket även tillämpas inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman.

Om det överlåtande bolaget är ett publikt aktiebolag och något av de övertagande bolagen är ett privat aktiebolag, är det publika aktiebolagets beslut om godkännande av delningsplanen giltigt endast om det har biträtts av samtliga aktieägare som är närvarande vid bolagsstämman och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget.

Vid delning där delningsvederlaget helt eller delvis skall utgöras av pengar, gäller utöver vad som sägs i första–tredje styckena att det överlåtande bolagets beslut om godkännande av delningsplanen är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare som företräder mer än nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget.

Om det finns flera aktieslag i bolaget, *ska* vad som föreskrivs i första stycket även tillämpas inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman.

Om det överlåtande bolaget är ett publikt aktiebolag och något av de övertagande bolagen är ett privat aktiebolag, är det publika aktiebolagets beslut om godkännande av delningsplanen giltigt endast om det har biträtts av samtliga aktieägare som är närvarande vid bolagsstämman och dessa tillsammans företräder minst nio tiondelar av samtliga aktier i bolaget. *Detsamma gäller om det överlåtande bolaget är ett publikt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och det som delningsvederlag ska lämnas aktier som vid den tidpunkt då vederlaget ska lämnas ut inte är upptagna till handel på en sådan marknad.*

Vid beslut om godkännande av delningsplanen i det överlåtande bolaget ska aktier som innehåses av något av de övertagande bolagen eller av ett annat företag i samma koncern som något av de övertagande bolagen inte beaktas. Med koncern likställs i detta sammanhang annan företagsgrupp av motsvarande slag.

28 §

När en anmälan om delning enligt 27 § registreras, inträder följande rättsverkningar.

² Senaste lydelse 2007:317.

1. Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder med undantag för skadeståndsanspråk enligt 29 kap. 1–3 §§ som har samband med delningen övergår till det eller de övertagande bolagen i enlighet med vad som har angetts i delningsplanen.

2. Om aktier ingår i delningsvederlaget, blir aktieägare i det överlåtande bolaget aktieägare i övertagande bolag.

3. Överlåtande bolag, som *skall* upplösas genom delningen, är upplöst.

4. Övertagande bolag, som *skall* bildas genom delningen, anses bildade.

Trots bestämmelserna i första stycket kan ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i överlåtande bolag som har upplösts genom delningen begära hos styrelsen att det hålls bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 29 kap. 7 §. I så fall *skall* 7 kap. 17 § andra stycket tillämpas. Om sådan talan väcks, gäller 25 kap. 44 § i tillämpliga delar.

2. Aktieägare i det överlåtande bolaget *blir* aktieägare i övertagande bolag.

3. Överlåtande bolag, som *ska* upplösas genom delningen, är upplöst.

4. Övertagande bolag, som *ska* bildas genom delningen, anses bildade.

Trots bestämmelserna i första stycket kan ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i överlåtande bolag som har upplösts genom delningen begära hos styrelsen att det hålls bolagsstämma för behandling av fråga om talan enligt 29 kap. 7 §. I så fall *ska* 7 kap. 17 § andra stycket tillämpas. Om *en* sådan talan väcks, gäller 25 kap. 44 § i tillämpliga delar.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2. Har en fusionsplan eller delningsplan blivit gällande före den 1 januari 2009, gäller bestämmelserna i 23 kap. 2 och 26 §§ samt 24 kap. 2 och 28 §§ i sina äldre lydelse.